

Forum för talare

Augusti 2005

Staffan Heimerson

Magistern är galen!

En modern actionhjärte

Det var i Simhana, på gränsen mellan Kirgizistan och Xinjiang, som jag såg honom. Jag hade under natten legat utslagen över två säten i en gammal rysk Folkaliknande minibuss. Jag var ett ömkligt offer för höjdsjuka och usel mat. Det var bråttom. Vi hade nåtts av beskedet att gränsen nyckfullt de följande dygnet skulle hållas stängd.

Vårregn och snösmältning hade rövat bort vägbanan. Långtradare färdades österut mot Kina med last som vittnade om det kinesiska undrets aptit på råvaror. Bilarna var lastade med sovjetiskt järnskrot som skulle smältas om. Vi körde fast i sörjan. Men minibussen – som i själva verket var en fyrhjulsdriven ryskbyggd jeep som bara förklädde sig i Folkabusskaross – var en seg jävel som tog sig loss. Vi nådde gränsen i tid.

Det var i tullskjulet på kirgiziska sidan jag såg honom första gången.

En osannolik syn

En cyklist! På en stabil, svart cykel. Rimlig packning på pakethållaren, sadelväskor, tält, reservdäck, på ramen en plastflaska för drycker. Över framhjulet fanns en gul box med lås för dator och andra värdesaker. Men inga loggor från sponsorer, ingen nationsflagga.

Cyklisten var i övre medelåldern. Under en beige basebollmössa bar han stora glasögon. Han var brunbränd.

Staffan Heimerson

Staffan Heimerson, världsreporter med rapp och frispråkig tunga, skarp och avslöjande penna och en vidunderlig portion ren och oförfälskad humor

[För mer information om Staffan Heimerson](#)
– [klicka här](#).

Forum för talare

Augusti 2005

Staffan Heimerson

Håret var tovtigt och grånat vid tinningarna. Hans vader var en ardennerhästs.

Min höjdsjuka lättade. Vid det kinesiska tullskjulet någon timma senare såg jag honom igen. Han pratade med ett belgiskt backpackerpar. Alla skrattade så de kiknade. Jag slöt mig till den lilla skaran.

Ja, det fanns en historia – både med glatt humör och att röras av.

Kanadensare på avvägar

"Rob", sa han när han drog av sig sina cykelhandskar och presenterade sig. "Rob Cassibo. Kanadensare."

"På väg vart?", frågade jag.

"Round-the-world. Jag har varit på väg i tre år nu. Jag ser ljuset i tunnelns mynning. Jag kan vara tillbaka i Kanada om ett år eller ett och ett halvt."

"Men varför?", fortsatte jag fråga. "Är du tävlingsbesatt? Är du ute efter att hamna i Guinness rekordbok? Eller har det något gott syfte? Vetenskapligt eller ..."

"Ha", svarade Rob medan vi sakta – med blankettifyllning och under röntgenkontroll av bagaget rörde oss från ingenmansland in i Kina. "Jag är offer mina egna teser. Du vet – eat your shit."

Läraren med stort L

Det tog en stund (och många frågor) innan jag fick bilden klar.

Rob hade varit Läraren med stort L i ett avsides, obetydligt samhälle i Kanadas frusna ödemarker. I Little Current, beläget på ön Manitoulin ute i den stora Lake Huron, hade han kört sin optimist-och-vilja-mantra: "Young man, förverkliga dina drömmar! Du kan nå dit du vill! Det är bara att sätta upp sina mål och tänka ut hur du ska nå dem!"

Nu några meter in i Kina vilade han sig mot styret på sin cykel och sa: "Ja, det var mycket bla-bla-bla. Men jag menade det. Och det fungerade. Skolan i vår lilla skitby vann stora nationella tävlingar i kunskap och matematik och konstnärliga ämnen. Det stod om oss i tidningarna i Toronto och Vancouver."

Forum för talare

Augusti 2005

Staffan Heimerson

"Och det gick er åt huvudet?", försökte jag.

"Inte alls. Men så korades jag till Årets lärare. Fint som fan. Men jag märkte att barnen skrattade åt mig bakom min rygg. Varför, frågade jag mig. Haha, magistern, sa ungarna. Var det inte du som predikade om att föoreverkliga dina drömmar? Din dröm, majjen, är inte att erövra titeln Årets lärare i Kanada. Din dröm är ju att se världen.

Walk the talk

"Klart att jag kände mig träffad. De ha rätt, de små glinen. På en enda dag sålde jag mitt hus och sa upp mig på skolan. Jag lade de nödvändigaste prylarna på pakethållaren och så stack jag. Jag cyklade ner genom Amerika mot Eldlandet och jag vet att medan jag trampade på så pratades det om mig på ön i Lake Huron. Folk sa: Så synd om den duktige magister Rob – att han skulle drabbas av nervsammanbrott och bära sig åt på det här viset."

Vi stod bortom tullen och med spetsen på våra kängor ritade vi en världskarta i gruset. "Ner genom Nord- och Sydamerika, alltså", fortsatte den pratglade och högljudde kanadensaren sin berättelse. "Det var då jag tänkte, att jag skulle se hela världen. Från Eldlandet cyklade jag upp till Buenos Aires igen och flög över Atlanten till Sydafrika. Då slog det mig att om jag ändå såg hela världen skulle jag också se det sydligaste och det nordligaste. Alltså cyklade jag från Godahoppsudden till Nordkap."

"Beundransvärt", sköt jag in. "Men du är nog varken den förste eller den ende. Det är fler än man anar som är ute på vägarna och sliter sig blåa på två hjul." Jag hade på tungan att berätta om Göran Kropp som cyklade från Jönköping till Himalaya för att sedan utan syrgas springa upp på Mount Everests topp.

Men skrattar de hela vägen?

"Missuppfattning", sa Rob. "Jag är den förste som skrattar medan jag gör det. De andra gör det som en prestation. Jag gör det för att se världen. Jag gör det ad hoc – utan större planering och hänsyn till lämpligaste tid på året. Jag bara trampar på."

Efter Afrika och Europa cyklade Rob sent i fjol höstas in

Forum för talare

Augusti 2005

Staffan Heimerson

i den gamla Sovjetvärlden. Från baltstaterna kom han in i Vitryssland. När han sedan cyklade in i Ryssland fick han varken utresestämpel eller inresestämpel. Rob drabbades av en skrattattack när han sedan sa: "Tre månader genom Ryssland utan korrekta resehandlingar – det krävs charm för att klara det."

Rysk teve fick höra om Rob. Den hade honom att cykla runt till varenda sevärdhet i Moskva och i intervjun som sändes på nyårsafton klämde de ur honom att hemma i Kanada fanns det ingen flickvän som väntade på honom.

"Så när jag sedan i vintermörkret och polarkylan cyklade genom Sibirien och om kvällarna sökte natthärbärge gick det alltid ett sus – aaah, televisie ... kanadicken utan flickvän. De jagade mig för att ge mig en kvinna."

"Och sen?"

"Kazakstan, Uzbekistan och Kirgizistan. Och nu här."

"Nästa etapp?"

"Genom Kina. Sedan Japan och ner genom Sydostasien och så Australien och ... För fan, jag vet inte så noga. Kanske är jag hemma i Kanada om ett år eller så."

Min buss tutade. Jag var på väg in i Xinjiang och sedan vidare mot Tibet.

Vi träffas igen

Det var några dagar senare och söndag och platsen var Kashgar, oasen som är en knutpunkt på Sidenvägen och berömd för sin väldiga kreatursmarknad. Där stötte jag än en gång på den världsomcyklande kanadicken.

"Well, Rob", sa jag. "Allt rullar på bra?"

"Det kan man säga. Bara man vet, att i Kina får utlänningar inte cykla på de stora huvudvägarna. Det sa polisen till mig uppe vid gränsen. Och då hade jag trettio mil hit."

"Hur löste du det?"

"Jag cyklade."

"Ja", sa jag, "så kan man ju göra. Förbud är till för att brytas."

Rob och jag tittade ut över havet av otämjda hästar och lyckliga föl som slog bakut mot köpstarka uighurer. Och mitt i denna enorma kreaturshandel, i denna marknad som funnits

Forum för talare

Augusti 2005

Staffan Heimerson

här och sett likadan ut sedan tidernas begynnelse, citerade den galne magistern – den moderne action-hjälten – eftertänksamt vår tids poesi:

” But you’ll look sweet upon the seat
Of a bicycle built for two”